

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΒΕΡΟΛΙΝΟ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Γενική Επισκόπηση

Η Γερμανία, με Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) €3.388,4 δις το 2018 αποτελεί την μεγαλύτερη εθνική οικονομία στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την τέταρτη μετά από ΗΠΑ, Κίνα και Ιαπωνία, ως επίσης την τρίτη, παγκοσμίως, εξαγωγική δύναμη μετά από Κίνα και ΗΠΑ, διαθέτοντας ισχυρή βιομηχανική βάση, τεχνολογική υπεροχή, εξωστρέφεια και υψηλή εσωτερική ζήτηση. Ιδιαίτερος, ο λίαν ανεπτυγμένος δευτερογενής τομέας δια της παραγωγής βιομηχανικών προϊόντων υψηλών προδιαγραφών, αλλά και ο τριτογενής τομέας παροχής υπηρεσιών, αποτελούν το θεμέλιο της οικονομίας της Γερμανίας, ενώ συγκριτικά μικρή συμμετοχή στην οικονομική δραστηριότητα καταλαμβάνει η παραγωγή πρώτων υλών και αγροτικών προϊόντων.

Επιδεικνύοντας ανθεκτικότητα, η γερμανική οικονομία κατάφερε να διατηρηθεί σε τροχιά ανάπτυξης και το 2018, για ένατο συναπτό έτος, με τον ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ, ωστόσο, να επιβραδύνεται σε 1,5%, έναντι ανάπτυξης της τάξεως του 2,2% κατά τα δύο προηγούμενα έτη. Η ανάπτυξη αποδίδεται κυρίως στην σταθερή αύξηση της απασχόλησης και την αντίστοιχη μείωση της ανεργίας, στην υψηλή ζήτηση, συνδυαζόμενη με το καλό επίπεδο μισθών και την αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης, στους πλεονασματικούς, από το 2013 και εφεξής, κρατικούς προϋπολογισμούς, στα χαμηλά επιτόκια δανεισμού και στην εδραιωμένη θέση των γερμανικών προϊόντων στο εξωτερικό.

Το πλεόνασμα του Εμπορικού Ισοζυγίου (εμπόριο αγαθών) σημείωσε, κάμψη 6,9% το 2018, ανερχόμενο σε €246,1 δις, έναντι πλεονάσματος €264,6 δις το 2017 (2016: €268,0 δις). Ομοίως, το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών απέδωσε εκ νέου πλεόνασμα, ύψους €203,0 δις ή 7,4% του ΑΕΠ (2017: 232,0 δις ή 7,2% του ΑΕΠ, 2016: €241,9 δις, 2015: €229,5 δις).

Το Εξωτερικό Εμπόριο στηρίζεται κατ' εξοχήν στους παραδοσιακούς κλάδους της αυτοκινητοβιομηχανίας, του μηχανολογικού, ηλεκτρολογικού /ηλεκτρονικού εξοπλισμού, καθώς και της χημικής βιομηχανίας, τα προϊόντα των οποίων απολαμβάνουν διεθνούς αναγνώρισης και αποδοχής. Στον τριτογενή τομέα της οικονομίας σημαντική συμβολή στον σχηματισμό της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας έχει ο κλάδος ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων.

Τα υψηλά εμπορικά πλεονάσματα, τα οποία καταγράφει επί σειρά ετών η γερμανική οικονομία, αποτελούν μονίμως αντικείμενο κριτικής Διεθνών Οργανισμών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, των ΗΠΑ, της Γαλλίας κ. ά., θεωρώντας ότι η περιοριστική γερμανική πολιτική οδηγεί σε συρρίκνωση του Παγκοσμίου Εμπορίου. Σημειώνεται ότι η Γερμανία επενδύει το 6% περίπου των πλεονασμάτων, έναντι 9%, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ζητήσει από την Γερμανική Κυβέρνηση να λάβει μέτρα, ήδη από τον Μάρτιο 2014, υποστηρίζοντας ότι τα πλεονάσματα, μη επενδύμενα σε ικανοποιητικό βαθμό, λαμβάνουν την μορφή μονιμότητας, εντείνουν την ανισορροπία σε ευρωπαϊκό επίπεδο και φαλκιδεύουν τον στόχο της ισόρροπης ολοκλήρωσης του οικονομικού χώρου της ΕΕ. Μάλιστα, τον Νοέμβριο 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθεσε υπό διαδικασία ελέγχου την Γερμανία, λόγω των υψηλών της πλεονασμάτων (εμπορικό/τρεχουσών συναλλαγών), στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού μηχανισμού πρόληψης και διόρθωσης μακροοικονομικών ανισορροπιών, συνιστώντας μέτρα τόνωσης της εσωτερικής ζήτησης.

Αντιστοίχως, το ΔΝΤ, μολονότι δεν αξιολογεί ως υπερβολικώς υψηλά τα διακυμαινόμενα περί το 8% του ΑΕΠ πλεονάσματα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών, θεωρεί ότι η μείωση του Εμπορικού Πλεονάσματος της Γερμανίας, θα συνέβαλε στον περιορισμό των οικονομικών ανισομερειών διεθνώς και θα απάμβλυε την διαφανομένη απειλή ενισχύσεως του προστατευτισμού, ο οποίος συναρτάται ευθέως με την τάση συσσωρεύσεως πλεονασμάτων.

Μάλιστα, το θέρους του 2018 το ΔΝΤ επέτεινε την κριτική του προς την Γερμανία, μέσω του επικεφαλής οικονομολόγου του Ταμείου κ. M. Obstfeld, ο οποίος υποστήριξε ότι η απροθυμία του Βερολίνου να μειώσει το γιγάντιο εμπορικό πλεόνασμα της χώρας, τροφοδοτεί τις εμπορικές εντάσεις, πυροδοτώντας παράλληλα κινδύνους για την παγκόσμια χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

Η Γερμανία υπεραμνομένη της πολιτικής των εμπορικών πλεονασμάτων, αντικρούει τις συστάσεις προς αποδόμηση των πλεονασμάτων και επιστροφή ακόμη και σε ελλειμματικούς προϋπολογισμούς, επικαλούμενη την διαχρονικά υψηλή ποιότητα, ανταγωνιστικότητα και προστιθέμενη αξία των γερμανικών προϊόντων, καθώς και τον παράγοντα της παγκόσμιας οικονομικής συγκυρίας, όπου η πτώση των τιμών πετρελαίου και η σχετική αποδυνάμωσή του επέδρασαν επωφελώς επί των γερμανικών εξαγωγών και οδήγησαν συναφώς στην αύξηση του εμπορικού πλεονάσματος. Επισημαίνεται ωστόσο ότι στην «κυβερνητική συμφωνία» (Koalitionsvertrag) της 7^{ης} Φεβρουαρίου 2018 μετά από πολύμηνες διαπραγματεύσεις μεταξύ Χριστιανοδημοκρατών/Χριστιανοκοινωνιστών (CDU/CSU) και Σοσιαλδημοκρατών (SPD) και η οποία καθόρισε το πολιτικό πλαίσιο συγκυβέρνησης του Κυβερνητικού Συνασπισμού στην Γερμανία, προβλέπονται επί πλέον δημόσιες επενδύσεις ύψους 48,0 δις Ευρώ, από το πλεόνασμα του προϋπολογισμού, για την τετραετία 2018-2021, με το μεγαλύτερο τμήμα αυτών να κατανέμεται ως ακολούθως:

Επενδύσεις/Δημόσιες Δαπάνες:

	Ευρώ
►Συνταξιοδοτικό (αύξηση συντάξεων για μητέρες, διατήρηση επιπέδου συντάξεων κ. ά.)	12,0 δις
►Δαπάνες για την οικογένεια (επιδόματα τέκνων, ολοήμερα σχολεία, δημόσια νηπιαγωγεία κ.ά.)	10,0 δις
►Μεταφορικές υποδομές (μέσω των Ομοσπ. Κρατιδίων και των Δήμων)	9,0 δις
►Αγορά εργασίας (επιμόρφωση, επανένταξη ανέργων κ.ά.)	5,4 δις
►Κατοικία και στέγη (δημόσιες κατοικίες, επιδότηση ενοικίου κ. ά.)	4,0 δις
►Παιδεία, έρευνα, ψηφιοποίηση	2,6 δις

Παράλληλα, κατά €19 δις επί πλέον αναμένεται να απομειώσει τον κρατικό προϋπολογισμό η σταδιακή απάλειψη της Εισφοράς Αλληλεγγύης (€10 δις, σε ορίζοντα τετραετίας) και η μείωση, έναντι επιδόματος ανεργίας, του ποσοστού ασφαλιστικής παρακράτησης από 3,0% σε 2,7% (€9,0 δις). Εν τούτοις και παρά την επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης, το Δημοσιονομικό Ισοζύγιο της χώρας «έκλεισε» με πλεόνασμα, για 5^ο συνεχόμενο έτος μάλιστα, στο επίπεδο-ρεκόρ των €59,2 δις ή 1,7% του ΑΕΠ, αυξημένο κατά 74%, έναντι 2017 (πλεόνασμα €34,0 δις ή 1,0% του ΑΕΠ) και κατά 106% έναντι 2016 (πλεόνασμα €28,7 δις ή 0,9% επί του ΑΕΠ). Σύμφωνα με εκτιμήσεις, το πλεόνασμα αναμένεται να αποκλιμακωθεί, στα €40 δις περίπου, το 2019.

Η μακροχρόνια επισώρευση πλεονασμάτων ενισχύει την κριτική και στο εσωτερικό της χώρας, προς λήψη μέτρων φορολογικής ελάφρυνσης των νοικοκυριών, ειδικώς της μεσαίας εισοδηματικής τάξης, αλλά και για την αύξηση των επενδύσεων σε στρατηγικής σημασίας τομείς, όπως η έρευνα&ανάπτυξη, η ψηφιοποίηση, η εκπαίδευση και μετεκπαίδευση κλπ.

Το γερμανικό Εξωτερικό Εμπόριο, αναπτύσσεται με βαθμό συγκέντρωσης 75% περίπου, με τις χώρες της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης. Η συγκέντρωση αυτή οφείλεται σε πολλούς παράγοντες, οι σπουδαιότεροι των οποίων δεν αποδίδονται μόνον σε αμιγώς οικονομικά αίτια, τα οποία εξηγούνται δια της θεωρίας των διεθνών οικονομικών σχέσεων, ως διακίνηση προϊόντων, διευκόλυνση μεταφορών λόγω γειτνίασεως, διαμόρφωση κοινών καταναλωτικών προτύπων, ομοιογένεια αγορών, κόστος ευκαιρίας ανάπτυξης εμπορίου, ανταγωνισμός και παγίωση μεριδίων αγοράς, ευελιξία επιχειρηματικού και οικονομικού περιβάλλοντος κλπ., αλλά ανάγονται και σε κοινές πολιτισμικές καταβολές, ιδιαιτέρως δε ως προς την ανάπτυξη των διμερών σχέσεων με τις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης με τις οποίες υφίσταται εν πολλοίς κοινό ιστορικό υπόβαθρο.

Λαμβανομένων υπ' όψιν του βαθμού επεκτάσεως και της απελευθερώσεως του ενδοκοινοτικού γερμανικού εμπορίου, απότοκο της εγκαθιδρύσεως της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς το 1993, αλλά και της Ανατολικής Διευρύνσεως ΕΕ την 01.05.2004 δια της προσχωρήσεως 10 νέων κρατών, καθίσταται ευκόλως αντιληπτή η συντελεσθείσα βαθμιαία ενίσχυση της γερμανικής οικονομικής

θέσεως στο χώρο ΕΕ, ως επίσης ο σχηματισμός πλεονασμάτων επί σειρά ετών, στο Εμπορικό Ισοζύγιο της Γερμανίας με τις περισσότερες χώρες-μέλη ΕΕ.

Η Γερμανία, το 2018, εξήγαγε προς τις υπόλοιπες χώρες ΕΕ & ΕΟΧ εμπορεύματα αξίας €789 δις (2017: €759,9 δις), εκ των οποίων €486,7 δις προς χώρες Ευρωζώνης (2017: €465,9 , ενώ προς τον υπόλοιπο κόσμο οι γερμανικές εξαγωγές ανήλθαν σε €528,4 δις (2017: €519 δις). Ως εκ τούτου, το 59,9% του συνόλου των εξαγωγών της Γερμανίας κατευθύνθηκε προς τις χώρες ΕΕ και το 40,1% προς τον υπόλοιπο κόσμο. Οι μεγαλύτεροι αγοραστές γερμανικών εμπορευμάτων εντός της ΕΕ είναι: Γαλλία, Ολλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιταλία και Αυστρία, ενώ μεταξύ των 10 πρώτων χωρών-εισαγωγέων γερμανικών προϊόντων συγκαταλέγονται 7 κράτη-μέλη ΕΕ, ήτοι: Γαλλία, Κάτω Χώρες, Ην. Βασίλειο, Ιταλία, Αυστρία, Πολωνία, και Βέλγιο.

Η δεσπόζουσα θέση της Γερμανίας στο ενδοκοινοτικό εμπόριο αποτυπώνεται, το 2018 και στα υψηλά επί μέρους εμπορικά πλεονάσματα υπέρ της Γερμανίας με εκάστη των χωρών ΕΕ, πλην (κατά φθίνουσα σειρά) Ολλανδίας, Τσεχίας, Ιρλανδίας, Βελγίου, Ουγγαρίας, Σλοβενίας, Σλοβακίας και Βουλγαρίας.

Σημειώνεται συναφώς ότι η Γερμανία διαθέτει και λειτουργεί 140 Διμερή Επιμελητήρια προς προώθηση των γερμανικών οικονομικών και εμπορικών συμφερόντων σε 92 χώρες του κόσμου, μεταξύ αυτών και στις 27 χώρες ΕΕ.

Το 82,54% του συνόλου των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων (FDI) ύψους €740,6 δις (in terms of stocks τέλος έτους αναφοράς 31.12.2017) στην Γερμανία προήλθε από ευρωπαϊκές χώρες. Αντιστοίχως, το 62,53% του συνόλου, ύψους €1,16 τρις, των γερμανικών Άμεσων Επενδύσεων στο εξωτερικό το 2017 (FDI, in terms of stocks τέλος έτους αναφοράς 31.12.), κατευθύνθηκε προς ευρωπαϊκές χώρες.

Η Γερμανία, επί τη βάση του Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης (Human Development Index, στοιχεία 2017), καταλαμβάνει την 5^η θέση στον κόσμο (2^η μεταξύ χωρών ΕΕ, μετά την Ιρλανδία), ενώ από την Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank Group), με κριτήριο το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, το ίδιο έτος, κατατάσσεται στην 4^η θέση παγκοσμίως, προηγούμενων των ΗΠΑ, Κίνας, Ιαπωνίας και επομένων Ινδίας, Ην. Βασιλείου, Γαλλίας, Βραζιλίας, Ιταλίας κλπ.

Το υψηλό βιοτικό επίπεδο συνοδεύεται από ιδιαίτερα χαμηλή φοροδιαφυγή και περιορισμένης κλίμακας διαφθορά. Βεβαίως, ως προς την οικονομική ανάπτυξη υφίσταται έντονη ανισομέρεια μεταξύ των Ομοσπονδιακών Κρατιδίων και περιφερειών της χώρας. Τα εξόχως βιομηχανικά Ομοσπονδιακά Κρατίδια Βορείου Ρηνανίας-Βεσφαλίας, Βαυαρίας και Βάδης-Βυρτεμβέργης, επιτυγχάνουν σημαντικά υψηλότερη ανάπτυξη, έναντι των νέων Ομοσπονδιακών Κρατιδίων, εξαιρουμένου του Βερολίνου.

Στην κατάταξη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), επί τη βάση του κατά Κεφαλήν Εισοδήματος, το 2018, η Γερμανία, με μέσο κατά Κεφαλήν Εισόδημα €48.260 (τρέχουσες τιμές) μεικτά ετησίως (2017: \$44.770), κατέλαβε τη 18^η θέση παγκοσμίως, όπως και το 2017. Εξακολουθεί όμως να υφίσταται ανισομέρεια κατανομής του εισοδήματος μεταξύ των 16 Ομοσπονδιακών Κρατιδίων. Το υψηλότερο μέσο κατά κεφαλήν ετήσιο εισόδημα, το 2018, ύψους €65.603 σημειώνεται στο Ομοσπονδιακό Κρατίδιο του Αμβούργου, ενώ το χαμηλότερο, ύψους €27.905 ετησίως, καταγράφεται στο κρατίδιο Μεκλεμβούργου-Δ. Πομερανίας.

Σε επίπεδο ανταγωνιστικότητας η Γερμανία το 2018, σύμφωνα με την από 16/10/2018 έκθεση του Παγκόσμιου Οικονομικού Forum (WEF), αναρριχήθηκε στην 3^η θέση παγκοσμίως, (από την 5^η θέση στις ετήσιες εκθέσεις του Οργανισμού για τα έτη 2016 και 2017), προσπερνώντας Ελβετία (4^η θέση), Ιαπωνία (5^η θέση) και Κάτω Χώρες (6^η θέση) και υπολειπόμενη μόνον των ΗΠΑ και Σιγκαπούρης (1^η και 2^η θέση αντιστοίχως). Εξαιρετικές επιδόσεις σημείωσε η γερμανική οικονομία και στους επί μέρους τομείς του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, της τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας, όπου κατατάσσεται 1^η παγκοσμίως στην μακροοικονομική σταθερότητα, 1^η στις δυνατότητες και την ικανότητα ανάπτυξης καινοτομίας, 2^η στο δυναμικό επιχειρηματικό περιβάλλον και 4^η στις δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού.

Στην ανταγωνιστικότητα της γερμανικής οικονομίας συμβάλλει, μεταξύ άλλων, η χαμηλή ανεργία και η διαρκής αύξηση της απασχόλησης, η οποία τα τελευταία έτη ενισχύεται από μεγάλο αριθμό

μεταναστών που αναζητούν εργασία στην Γερμανία. Το 2018, ο αριθμός των εργαζομένων, σημειώνοντας περαιτέρω αύξηση κατά 562 χιλ. άτομα (ή +1,3%) εν σχέσει με το 2017 (όπου επίσης είχε σημειωθεί αύξηση των θέσεων εργασίας κατά 638 χιλ. ή 1,6%, έναντι 2016), διαμορφώθηκε στο επίπεδο των 44,8 εκατ. εργαζομένων (2017: 44,3 εκατ., 2016: 43,5 εκατ.).

Η Γερμανία διατηρεί σταθερά την υψηλή πιστοληπτική βαθμίδα AAA, χάρις στα χαμηλά επιτόκια δανεισμού, τη συνεχιζόμενη οικονομική ανάπτυξη, τη χαμηλή ανεργία και τον πλεονασματικό, από το 2013 και εφεξής, κρατικό προϋπολογισμό.

Ο πληθωρισμός (Δείκτης Τιμών Καταναλωτού/ΔTK) σημείωσε αισθητή άνοδο το 2018 και διαμορφώθηκε στο 1,9%, έναντι 1,8% το 2017, 0,5% το 2016 και 0,3% το 2015.